

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ

ฉบับวันพุธที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2563

คอลัมน์ หนามองฟ้า เท้ายังดิน : ระวังแอนแทรคโนส

ช่วงรอยต่อระหว่างฤดู อากาศแปรปรวน มีทั้งร้อนและฝนตก กรมวิชาการเกษตร เตือนเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงและมะยงชิดให้ระวัง... โรคแอนแทรคโนส

โรคร้ายจากเชื้อราที่สร้างความเสียหาย ให้พืชเศรษฐกิจหลายชนิด ทำให้ผลผลิตเน่าเสีย

อายุการเก็บเกี่ยวสั้น ไม่สามารถขนส่งระยะไกลได้ การระบาดของโรคยังเกิดได้รวดเร็วและรุนแรงในเขตที่มีอุณหภูมิและความชื้นสูง...เข้าทำลายพืชได้ทุกระยะการเจริญเติบโต

โรคเกิดที่ใบจะพบแผลรูปร่างไม่แน่นอน ขอบแผลสีน้ำตาลเข้ม กลางแผลสีน้ำตาลอ่อน บางใสกว่าเนื้อใบรอบๆ กรณีมีความชื้นสูงแผลจะเพิ่มจำนวนขยายใหญ่อย่างรวดเร็วติดต่อกันทั้งใบ ทำให้ใบบิดเบี้ยวหรือไหม้แห้ง

หากรุนแรงถึงระยะออกดอก เชื้อราจะเข้าทำลายช่อดอก จะเห็นเป็นจุดสีน้ำตาลดำกระจายบนก้านดอก ทำให้ออกเหี่ยว หลุดร่วงไม่ติดผล...ในระยะผลอ่อนจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลดำ ผลร่วงหล่น และโรคจะแฝงอยู่ที่ผลอ่อนโดยไม่แสดงอาการโรค แต่จะแสดงอาการเมื่อผลแก่ มีจุดแผลสีน้ำตาลเล็กๆ แล้วขยายลุกลาม ทำให้ผลเน่า

ดังนั้น ระวังนี้ควรหมั่นตรวจแปลงปลูกสม่ำเสมอ หากพบอาการของโรคให้ตัดแต่งกิ่งและเก็บส่วนที่เป็นโรคนำไปทำลายทิ้งนอกแปลงปลูก และกำจัดวัชพืชรอบโคนต้น เพื่อลดความชื้นในทรงพุ่ม จากนั้นให้ควบคุมธาตุอาหารให้เหมาะสม ไม่ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนมากเกินไปภายหลังเก็บเกี่ยวผลผลิตเรียบร้อยแล้ว ควรตัดแต่งกิ่งให้ทรงพุ่มโปร่ง โดยเฉพาะกิ่งที่เป็นโรคนำไปทำลายนอกแปลงปลูก เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งสะสมของโรคในฤดูการผลิตต่อไป

สำหรับแหล่งปลูกที่พบการระบาดของโรคเป็นประจำ เกษตรกรควรฉีดพ่นสารในช่วงเริ่มติดผลด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช แมนโคเซบ 80% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อะซอกซิสโตรบิน 25% เอสซี อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ โพรคลอราซ 45% อีซี อัตรา 15 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นทุก 7-10 วัน หากสภาพแวดล้อมมีฝนตกและอากาศร้อนชื้น ควรพ่นสารดังกล่าว เพื่อป้องกันการระบาดของโรค...หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิตไม่น้อยกว่า 15 วัน และหลีกเลี่ยงการพ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืชในระยะดอกบาน เพื่อป้องกันผลกระทบต่อแมลงช่วยผสมเกสรของพืช

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ แนวหน้า

ฉบับวันพุธที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2563

คอลัมน์รายงานพิเศษ : ชู‘บางระกำโมเดล’ฝ่าวิกฤติแล้งปี’63

ปีนี้ประเทศไทยประสบปัญหาภัยแล้งเกือบทุกภูมิภาคของประเทศไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ตอนบน ทั้งนี้เนื่องจากฝนที่ตกในปี 2562 มีค่าเฉลี่ยทั่วประเทศเพียง 1,342 มม. ต่ำที่สุดในรอบ 40 ปี ทำให้ปริมาณต้นทุนในแหล่งเก็บน้ำต่างๆที่จะนำมาใช้ในฤดูแล้งปี 2562/63 มีน้อยไม่เพียงพอ

สำหรับใช้ในทุกๆกิจกรรมการใช้น้ำ

อย่างไรก็ตาม ปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้น ไม่ใช่เรื่องที่เกิดคาดหมายภาครัฐได้มีการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าแล้ว และได้มีเตรียมมาตรฐานรับมืออย่างต่อเนื่อง เพื่อลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น ให้ความสำคัญกับน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศน์ เป็นอันดับแรก จะต้องมียellowใช้จนถึงฤดูฝนปี 2563 และมีสำรองกรณีฝนมาล่าช้าหรือฝนทิ้งช่วงด้วย

ในสถานการณ์เช่นนี้ โครงการหนึ่งที่ถูกถามถึงคือ “โครงการบางระกำโมเดล” ปีนี้จะเดินหน้าต่อหรือไม่?

ล่าสุดในการประชุมคณะทำงานภายใต้ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ มีมติให้กรมชลประทานพิจารณาจัดสรรน้ำให้กับพื้นที่ทุ่งบางระกำ นั่นก็หมายความว่า “โครงการบางระกำโมเดล” ในปี 2563 เดินหน้าต่อเป็นปีที่ 4

“โครงการบางระกำโมเดล” หรือ “โครงการบริหารจัดการน้ำแบบประชาชนมีส่วนร่วมพื้นที่ทุ่งหนองน้ำบางระกำ” เริ่มดำเนินการครั้งแรกเมื่อปี 2560 ในช่วงที่ พล.อ.ฉัตรชัย สาริกัลยะ ยังดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยได้สั่งการให้กรมชลประทานบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ ได้แก่ กองทัพอากาศที่ 3 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวม 23 หน่วยงาน และกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มต่ำบางระกำ ร่วมกันวางแผนการปลูกพืชและบริหารจัดการน้ำในรูปแบบประชารัฐ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด พร้อมน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” ในเรื่องของแก้มลิงมาใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหาน้ำท่วม

โครงการบางระกำโมเดล 60 ประสบผลสำเร็จได้ด้วย กรมชลประทานได้ขยายผลมาดำเนินงานโครงการในปี 2561 และปี 2562 พร้อมทั้งได้ขยายพื้นที่โครงการเพิ่มขึ้น จากเดิม 265,000 ไร่ เป็น 382,000 ไร่ เพิ่มศักยภาพของพื้นที่

ดร.ทองเปลว กองจันทร์ อธิบดีกรมชลประทาน เปิดเผยว่า สำหรับการดำเนิน “โครงการบางระกำโมเดล” ในปี 2563 นี้จะลดพื้นที่ดำเนินโครงการลงจาก 382,000 ไร่ ในปีที่แล้ว เหลือ 265,000 ไร่ เท่ากับปี 2560 ซึ่งเป็นปีแรกในการดำเนินโครงการบางระกำโมเดล ทั้งนี้ เนื่องจากปริมาณน้ำต้นทุนปีนี้ มีจำนวนจำกัด เพราะต้องจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับกิจกรรมการใช้น้ำที่ได้วางแผนไว้ โดยจะจัดสรรน้ำส่งมาให้ได้ประมาณ 310 ล้าน ลบ.ม. เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่โครงการใช้น้ำทำนาปี ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน-31 กรกฎาคม 2563

โครงการบางระกำโมเดล เป็นโครงการปรับเปลี่ยนปฏิทินใหม่ในการทำนาปีของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มต่ำบางระกำ ให้เร็วขึ้นกว่าปกติ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ก่อนถึงฤดูน้ำหลาก ช่วยลดความเสี่ยงที่ผลผลิตข้าวจะเกิดความเสียหายจากน้ำท่วม ซึ่งนอกจากจะทำให้เกษตรกรมีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแล้ว หลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิต ยังสามารถใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นแก้มลิงธรรมชาติ รองรับน้ำในฤดูน้ำหลาก เพื่อลดผลกระทบจากอุทกภัย ที่จะเกิดขึ้นในเขตชุมชนและสถานที่ราชการของจังหวัดสุโขทัย ตลอดจนเป็นการหน่วงน้ำรอการระบายไม่ให้เกิดผลกระทบกับลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างอีกด้วย

นอกจากนี้ โครงการบางระกำโมเดล ยังจะช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้เสริมจากการทำอาชีพประมง ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มต่ำ และการปล่อยน้ำให้ท่วมนาในช่วงเวลาดังกล่าว จะทำให้พื้นที่ที่ถูกรั่วน้ำท่วมมีอาหารปลา ที่สมบูรณ์เพราะเมล็ดข้าวที่ร่วงหล่นหรือเกิดขึ้นมาใหม่จะเป็นอาหารของปลาอย่างดี ปลาจะชุกชุมมากเป็นพิเศษ สร้างรายได้เสริมจากอาชีพประมงให้กับเกษตรกร รวมทั้งน้ำที่เก็บกักไว้ยังสามารถนำมาบริหารจัดการใช้เป็นน้ำต้นทุน ในการทำนาปรังและการอุปโภคบริโภค ทั้งในเขตโครงการและลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างได้อีกประมาณ 400 ล้านลบ.ม. ซึ่งเป็นการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สำหรับพื้นที่ดำเนินโครงการทั้ง 265,000 ไร่ดังกล่าว จะมีพื้นที่ครอบคลุม อ.บางระกำ อ.พรหมพิราม อ.เมือง จ.พิษณุโลก และอ.กงไกรลาศ จ.สุโขทัย โดยอยู่ในเขตรับผิดชอบของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษายมน่าน 205,000 ไร่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพลายชุมพล 20,000 ไร่ และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวร อีกจำนวน 40,000 ไร่

ทั้งนี้ ในการบริหารจัดการน้ำในทุ่งบางระกำในปีนี้นั้น กรมชลประทานจะส่งน้ำให้เกษตรกรเริ่มทำการเพาะปลูกพืชฤดูฝนได้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2562 และสิ้นสุดการส่งน้ำวันที่ 31 กรกฎาคม 2562 จากนั้นตั้งแต่เดือน สิงหาคม – พฤศจิกายน 2562 จะเป็นช่วงเวลาหน่วงน้ำในพื้นที่ลุ่มต่ำ โดยเตรียมพื้นที่รองรับปริมาณน้ำหลากจากอุทกภัยลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำสาขา รวมทั้งปริมาณน้ำที่เกิดจากฝนตกในพื้นที่ ซึ่งจะหน่วงน้ำและเก็บกักไว้ให้ได้มากที่สุดเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในช่วงฤดูแล้งของปี 2563/64

สำหรับการจัดสรรน้ำเพื่อดำเนินโครงการบางระกำโมเดลจำนวน 310 ล้านลบ.ม. ดังกล่าวนั้น จะจัดส่งน้ำมาจากเขื่อนสิริกิติ์ จ.อุตรดิตถ์ และเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน จ.พิษณุโลก ซึ่งปริมาณในเขื่อนทั้ง 2 แห่งล่าสุด ณ วันที่ 13 มีนาคม 2563 เขื่อนสิริกิติ์ มีปริมาณน้ำเหลืออยู่ 4,184 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 44 ของความจุในระดับกักเก็บ โดยเป็นปริมาณที่ใช้งานได้ 1,334 ล้าน ลบ.ม. หรือร้อยละ 20.03 ส่วนเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน มี

ปริมาณเหลืออยู่ 352 ล้านลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 34.51 ของความจุในระดับกักเก็บ โดยเป็น ปริมาณที่ใช้งานได้ 309 ล้าน ลบ.ม. หรือร้อยละ 34.51

ส่วนการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูน้ำหลากของโครงการบางระกำโมเดลนั้น กรมชลประทานจะเพิ่มการระบายน้ำในแม่น้ำยมด้วยการผันน้ำลงแม่น้ำน่าน และในแม่น้ำยมสายเก่า พร้อมพร้อมน้ำเหนือประตูระบายน้ำต่างๆ เพื่อรองรับปริมาณน้ำที่จะผันมาจากแม่น้ำยม ผ่านประตูระบายน้ำบ้านหาดสะพานจันทร์ อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย พร้อมติดตั้งเครื่องสูบน้ำในเขตชุมชน หากเกิดกรณีวิกฤติปริมาณน้ำมากเกินกว่าความสามารถการระบายน้ำของแม่น้ำยม ก็จะใช้พื้นที่ลุ่มต่ำในโครงการบางระกำโมเดลเป็นพื้นที่รองรับน้ำหลาก เพื่อป้องกันอุทกภัยในเขตชุมชนเมืองสุโขทัย หลังจากผันฤดูน้ำหลาก ตั้งแต่วันที่ 1-30 พฤศจิกายน 2562 ก็จะระบายน้ำออกจากพื้นที่ลุ่มต่ำ เพื่อให้เกษตรกรเริ่มทำการเพาะปลูกข้าวนาปรัง

“โครงการบางระกำโมเดล เกิดขึ้นเนื่องจากพื้นที่ลุ่มน้ำยม เป็นเพียงลุ่มน้ำเดี่ยวของกลุ่มน้ำสาขาลุ่มน้ำเจ้าพระยาที่ยังไม่มีเขื่อนขนาดใหญ่ในการเก็บกักน้ำ ทำให้ในช่วงฤดูน้ำหลากจะเกิดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มต่ำของกลุ่มน้ำยม ในเขตจังหวัดพิษณุโลกและสุโขทัย เป็นประจำรวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อเนื้อทำให้พื้นที่ลุ่มต่ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยาได้รับผลกระทบไปด้วย ดังนั้นระหว่างที่รอโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และสำคัญ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รัฐบาลจึงได้จัดทำโครงการบางระกำโมเดลขึ้นมาตั้งแต่ปี 2560 เพื่อที่จะบรรเทาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว” อธิบดีกรมชลประทานกล่าว

ทั้งนี้ผลการดำเนินการที่ผ่านมา เป็นสิ่งยืนยันความสำเร็จของโครงการ และทำให้ต้องดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง เพราะเกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ก่อนที่จะเกิดน้ำท่วม ไม่เกิดความเสียหาย ในช่วงที่มีน้ำอยู่ในทุ่ง สามารถประกอบอาชีพด้านประมง นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาทำให้เกิดปุ๋ยอินทรีย์อย่างดี ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นต้นทุนการผลิตลดลง เพราะใช้ปุ๋ยน้อยลง ลดค่าใช้จ่าย เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคง ยั่งยืนและยังช่วยป้องกันน้ำท่วมพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญๆ โดยเฉพาะในพื้นที่ลุ่มเจ้าพระยาตอนล่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ